

Aftensang (vesper) på Olavsdagen

Hentet fra "Nådens morgenlys. Middelaldersk Olavsliturgi i vår tid."
Tapir Akademisk Forlag. Trondheim. 2005.

1 INNLEDNING

Gud, kom meg til redning. **A** Herre, skynd deg til min frelse.

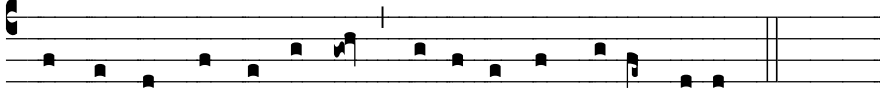
Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, nå og alltid og i all
evighet. Amen. Hal-le-lu-ja.

2 SALME 113

2.1

AM 641

Ant.
I

Far, jeg vil * at der jeg er, skal også min tjener være.

2.2

Add 47fol

Ant.
I

Regnánte illustríssimo * rege O-lá- vo apud Norvé-gi- am
vé-nerunt il-lic pre- có- nes ver-bi De- i.

Da den berømte kong Olav regjerte i Norge, kom Guds ords herolder dit.

2.3

Henrik Ødegaard

Ant.

Da Olav var konge i Norge, * kom sendebud med Guds ord.

+ *

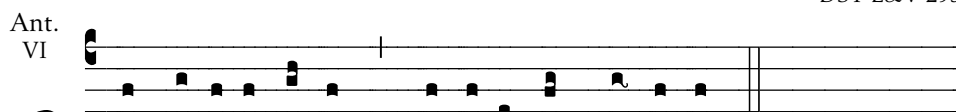
Syng lovsang, / Herrens tjenere, *
 lov/syng Herrens navn!
 Lovet være / Herrens navn *
 fra nå og / til evig tid!
 Fra / soloppgang til · solnedgang *
 skal Herrens navn / være lovet.
 Herren er opphøyet over / alle folkeslag, *
 over himmelen / er hans herlighet.
 Hvem er som / Herren vår Gud, *
 han som troner / i det høye,
 som skuer / ned i det · dype, *
 i himmelen / og på jorden?

Han reiser de ringe / opp av støvet *
 og løfter de fatti/ge fra asken.
 Han lar dem sitte / sammen med · stormenn, *
 med høvdinge/ne i sitt folk.
 Barnløs kvinne lar han / bo i huset *
 som lykkelig mor / til en barneflokk.

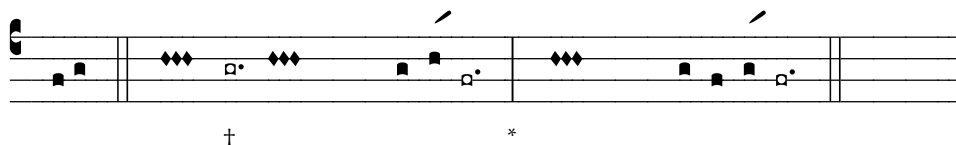
Ære være Faderen og Sønnen og Den / Hellige Ånd, *
 nå og alltid og i all e/vighet. Amen.

3 SALME 117

DST L&V 295

G led de-re i Herren, * med alle Guds hel-li-ge.

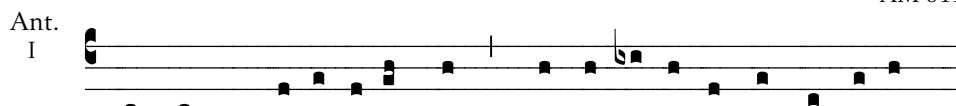
Lovsyng Herren al/le folkeslag, *
pris ham, / alle stammer!
For hans miskunn mot oss / er stor. *
Herrens trofasthet / varer evig.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Helli/ge Ånd, *
nå og alltid og i all e/vighet. Amen.

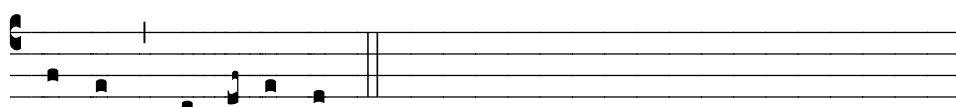
4 SALME 146

4.1

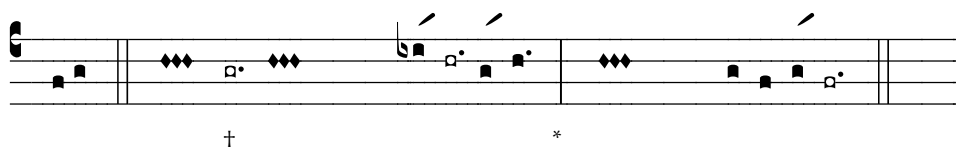
AM 644

D en som vil følge etter meg, * må fornekte seg selv og ta sitt

kors opp, og følge meg.

Lovsyng Herren, min sjel!

Jeg vil love Herren så / lenge jeg · lever, *
og syng for min Gud så lenge / jeg er til.

Sett ikke / lit til stormenn, *

til mennesker, som ik/ke kan hjelpe.
Når de utånder, blir / de til jord igjen, *
da er det forbi med / deres planer.

Salig er den som har Jakobs / Gud til hjelper *

og setter sitt håp til Her/ren sin Gud,
han som skapte / himmelen og · jorden, *
havet og alt det som / finnes der.

Herren er trofast til / e·vig tid, *

han skaffer de under/trykte rett.
Herren gir mat til / dem som sulter, *
og løser dem / som er bundet.

Herren åpner / blindes øyne, *

og reiser de ned/bøyde opp.
Herren elsker / de rettferdige *
og tar / seg av innflytterne.

Herren holder enker og / farløse · oppe, *

men gjør veien krocket / for de gudløse.
Herren er konge til / e·vig tid, *
din Gud gjennom alle / slekter, Sion.

Ære være Faderen og Sønnen og Den / Hellige Ånd, *

nå og alltid og i all e/vighet. Amen.

4.2

Add47fol

Ant.

II

Rex au-tem il-le * li- cet génti- lis natú- ra benígnus e-rat :

et ad honésta queque sequénda quadam men-tis ingenu- i-tá- te

promptíssimus.

Men denne kongen var, til tross for sin hedenske natur, vennlig og hjelpsom, og meget snar til å vise hederlighet og alt annet som følger av et edelt sinnelag.

4.3

AM / Trond H.F. Kverno

Ant.

II

Selv om kongen * hadde vært hed- ning, vis- te han snart sitt

ed- le sin-ne-lag.

+

*

Lovsyng Herren, min sjel!

Jeg vil love Herren så lenge jeg / lever, *

og syng for min Gud så lenge / jeg er til. †

Sett ikke lit til / stormenn, *
til mennesker som ikke / kan hjelpe.
Når de utånder, blir de til / jord igjen, *
da er det forbi med de/res planer.

Salig er den som har Jakobs Gud til / hjelper *
og setter sitt håp til Her/ren sin Gud,
han som skapte himmelen og / jorden, *
havet og alt det som / finnes der.

Herren er trofast til evig / tid, *
han skaffer de under/trykte rett.
Herren gir mat til dem som / sulter, *
og løser dem som / er bundet.

Herren åpner blindes / øyne, *
og reiser de ned/bøyde opp.
Herren elsker de rett/ferdige *
og tar seg / av innflytterne.

Herren holder enker og farløse / oppe, *
men gjør veien kromet for / de gudløse.
Herren er konge til evig / tid, *
din Gud gjennom alle slek/ter, Sion.

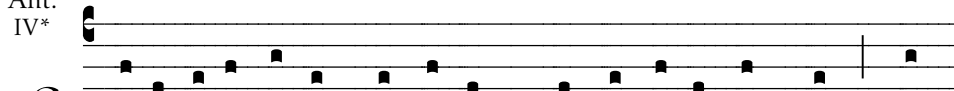
Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige / Ånd, *
nå og alltid og i all evig/het. Amen.

5 SALME 147 A

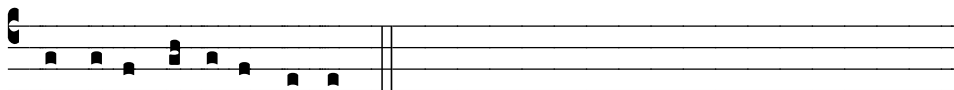
5.1

Irene Bergheim

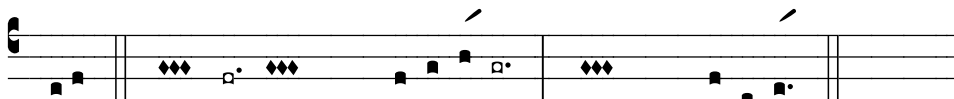
Ant.
IV*

S a-li-ge er de som blir forfulgt * for rettferdighets skyld, for

himlenes ri-ke er de-res.

†

*

Ja, det er godt å pri/se vår Gud, *
det sømmer seg med / vakker lovsang.
Herren bygger / Jerusalem *
og samler Israels / spredte folk.
Han leger dem som har / et knust hjerte, *
og forbinder deres ver/kende sår.

Han fastsetter / stjernenes tall *
og gir dem / alle navn.
Stor er vår Herre og / rik på kraft, *
hans innsikt er / uten grense.
De hjelpeløse hol/der han oppe, *
de onde bøyer / han til jorden.

Syng takke/sang for Herren, *
spill på lyren / for vår Gud.
Han dekker himmelen med sky/er, †
sørger for / regn til jorden *
og lar gresset / gro på åsene. †

Herren gir fø/de til dyrene, *
 til ravnun/ger som skriker.
 Han bryr seg ikke om / hestens styrke *
 og har ingen glede av rapp/fotet mann.
 Herren har behag i / dem som frykter ham *
 og venter / på hans miskunn.

Ære være Faderen og Sønnen og Den / Hellige Ånd, *
 nå og alltid og i all e/vighet. Amen.

5.2

Add47fol

Ant.
 III

H ic evangé-li-cae * ve-ri-tá-tis since-ri-tá-te compér-ta : ad
 baptísmi grá-ti-am devó-ta a-lacri-tá-te convo-lá-vit.

Da han hadde forstått at den evangeliske sannhet var fullkommen, skyndte han seg ivrig og glad til dåpens nåde.

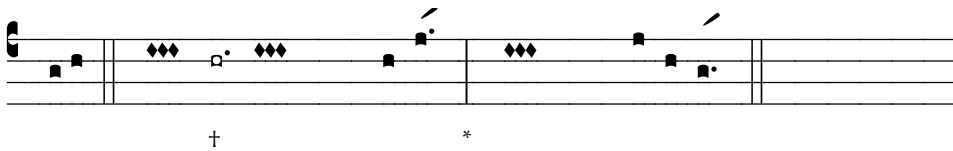
5.3

Henrik Ødegaard

Ant.
 III

S traks Olav hadde fattet tro-ens sannhet, * løp han til då-pens bad.

Ja, det er godt å prise / vår Gud, *
det sømmer seg med / vakker lovsang.
Herren bygger Jeru/salem *
og samler Israels / spredte folk.
Han leger dem som har et / knust hjerte, *
og forbinder deres ver/kende sår.

Han fastsetter stjerne/nes tall *
og gir dem / alle navn.
Stor er vår Herre og rik / på kraft, *
hans innsikt er / uten grense.
De hjelpeløse holder / han oppe, *
de onde bøyer / han til jorden.

Syng takkesang / for Herren, *
spill på lyren / for vår Gud.
Han dekker himmelen med sky/er, †
sørger for regn / til jorden *
og lar gresset / gro på åsene.

Herren gir føde / til dyrene, *
til ravnun/ger som skriker.
Han bryr seg ikke om hes/tens styrke *
og har ingen glede av rapp/fotet mann.
Herren har behag i dem som fryk/ter ham *
og venter / på hans miskunn.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Helli/ge Ånd, *
nå og alltid og i all e/vighet. Amen.

6 SALME 147 B

6.1

PsM 1, 53, 136, 161, 169 etc.

Ant.

II*

D en som vil berge sitt liv, * skal miste det. men den som mister

sitt liv for min skyld, han skal finne det.

+

*

Lovpris Herren, Je/rusalem, *
syng lovsang, Sion, / for din Gud!
Han gjør dine port/bommer sterke *
og velsigner / dine barn.
Han gir lykke og fred / i ditt land *
og metter deg med den / beste hvete.

Han sender sitt / ord til jorden, *
hurtig lø/per hans ord.
Han lar snøen fal/le som ull, *
strør rimet / ut som støv.
Han kaster sine / hagl som smuler; *
hvem kan stå seg / mot hans kulde?

Han sender sitt ord og / smelter snøen, *
lar vinden blåse så / vannet renner.
Han forkynte sitt / ord for Jakob, *
sine forskrifter og dommer for / Israel.

Det har han ikke gjort for / andre folk, *
de kjenner ik/ke hans dommer.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hel/lige Ånd, *
nå og alltid og i all evig/het. Amen.

6.2

Add47fol

Ant.
IV*

P u- ri- fi- cá-tus ígitur * lavácro sa-lu- tári repénte mutátus
est in á- li-um virum.

Da han altså var renset i frelsens bad, ble han plutselig forvandlet til en annen mann.

6.3

Henrik Ødegaard

Ant.
IV*

D a han var renset i frel-sens bad, * ble han en annen mann.

† *

Lovpris Herren, Je/rusalem, *
syng lovsang, Sion, / for din Gud!
Han gjør dine port/bommer sterke *
og velsigner / dine barn.

Han gir lykke og fred / i ditt land *
og metter deg med den / beste hvete.

Han sender sitt / ord til jorden, *
hurtig lø/per hans ord.

Han lar snøen fal/le som ull, *
strør rimet / ut som støv.

Han kaster sine / hagl som smuler; *
hvem kan stå seg / mot hans kulde?

Han sender sitt ord og / smelter snøen, *
lar vinden blåse så / vannet renner.

Han forkynte sitt / ord for Jakob, *
sine forskrifter og dommer for / Israel.

Det har han ikke gjort for / andre folk, *
de kjenner ik/ke hans dommer.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hel/lige Ånd, *
nå og alltid og i all e/vighet. Amen.

7 LESNING

Det står skrevet hos evangelisten Johannes:

Jesus sa: «Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Hvis ikke hvetekornet faller i jorden og dør, blir det bare det ene korn. Men hvis det dør, bærer det rik frukt. Den som elsker sitt liv, skal miste det, og den som hater sitt liv i denne verden, skal berge det og få evig liv. Om noen vil tjene meg, må han følge meg, og der jeg er, skal også min tjener være. Den som tjener meg, skal få ære av Faderen.

Joh 12,24–26

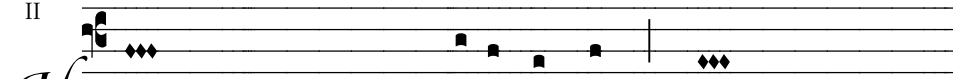
Slik lyder Herrens ord.

8 RESPONSORIUM

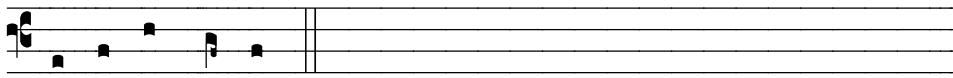
8.1

Salme 21,2.4b / AS

Svar
II

Herre! Kongen gleder seg over din makt. * Hvor høyt han jubler

o-ver din frel-se! *Gjenta svaret*

Vers Du har satt en krone av gull på hans hode. *Gjenta fra **

Vers Ære være Faderen og Sønnen og Den Hel-li-ge Ånd. *Gjenta svaret*

8.2

Add 47fol

Resp.
II

O quantus * fí-de-i fer- vor in- vic- tís- simi martí-

ris pec- tus accénde-rat qui in mé- di- o gén-ti-um effe- rá-rum

con- sti- tú-tus. † Non cessábat ta- men sa- lú- tis verbum

cun- ctis pre- di- cá-re.

¶ Mul- tos habébat ad-ver-sá-ri- os qui vi- as dómini rectas

cona- bán-tur e- vér-te-re. † Non cessábat.

O, hvilken troens ild som flammet opp i den ubeseirede martyrs bryst, han som var bosatt midt blant ville folk. Men han holdt allikevel ikke opp med å forkynne frelsens ord til alle. Han hadde mange motstandere som forsøkte å ødelegge Herrens rette veier.

9 HYMNE

Pange, lingua, gloriosi / LH 112

III

O - lav konge vil vi æ-re, Herrens vitne u-tan svik, krossens

merke vil han be-re, med ei von som aldri vik. Til Guds heider får

han ve-re sjølv i døden si- gerrik. (6) A-men.

2 Livsens ljøs til oss han leier, pløyer djupt i hjartegrunn;
 livsens sædekorn han spreier, som ber frukt i Herrens stund.
 Når den nye von seg breier, tagnar kvar ein heidnings munn.

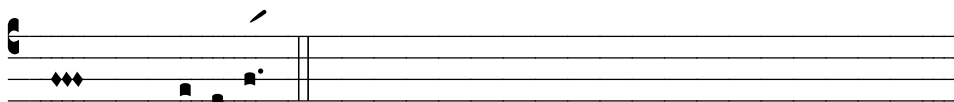
3 Mørker kverv i nye tider bort frå landet vårt i nord;
harde hjarto vert omsider mildna ved det sæle ord.
Folket mellom fjell og lier lovar Herren, trifelt stor.

4 Døypte lyfter sine hender, lovar Krist i dåpens bad;
trua som Guds Ande tenner, bryt no fram på kvar ein stad.
For den trøyst som tyngsla vender, takkar folket med sitt kvad.

5 Fast i vona du oss halde, om ei stødig ånd vi bed,
som kan bere martyrkallet med den tøl du kjennest ved,
for den gleda du oss alle vil med dine englar gje.

6 Deg, Gud Fader, vere ære, deg, Guds Son, som har oss løyst,
Heilagande, som vil vere oss til helging og til trøyst!
For Guds vitne vil vi bere fram vår takk med fagnadrøyst.
Amen.

Rex Olavus gloriosus / Arve Brunvoll 2002

Vers: Med ære og herlegdom kro/na du han.

Svar: Du sette han til herre over dine / henders verk.

10 MARIAS LOVSANG (MAGNIFICAT)

10.1

AM 1107 / Irene Bergheim

Ant.
VI

A - hvor skjønt er himlenes ri- ke * dit nå med Kristus alle

helgner vandrer; de går i hvi-te kjortler og følger Lam-met

til Si- ons helligdom.

Første vers:

Min sjel opphøyer Herren, * og min ånd fryder seg i Gud, min frelser.

Følgende vers:

+ *

For han har sett til sin ringe tje/nerinne. *

Fra nå av skal alle slekter pri/se meg salig,
for store ting har han gjort mot meg, han / den mektige; *
hellig / er hans navn.

Hans miskunn varer fra slekt / til slekt *
for dem som / frykter ham.

Han gjorde storverk med sin ster/ke arm; *
han spredte dem som / gikk med hovmodstanker,
og støtte herskere ned / fra tronen, *
men de små opp/høyet han.

Han mettet de sultne med go/de gaver, *
men sendte de rike tom/hendte fra seg.

Han tok seg av sin tjener Is/rael *
så han kom i hu sitt løfte til / våre fedre

og viste miskunn mot Abraham og / hans ætt *
– til / evig tid.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Helli/ge Ånd, *
nå og alltid og i all e/vighet. Amen.

10.2

Add47fol

Ant.

Ad-est di- es lætí- ti- ae, lau- dis a-dest ma- té- ri- a, resúl-
tet vox ecclé- si- ae, pulset hymnis coe- lésti- a : martyr insígnis
hódi- e palmae fe-rens insígni- a : fe- lí- ci- ter ex á- ci- e tra-
dúctus in pa- lá- ti- a : per co- rónam vic- tó- ri- ae ve- ra migrans
ad gáu- di- a sto- lam sus- cé- pit gló- ri- ae : O- lá- vus regum
gló- ri- a.

Kommet er gledens dag og lovsangens grunn. La kirkens røst gi gjenlyd, beveg himmelen med hymner. Den utmerkede martyr bærer palmer og er lykkelig ført fra striden til palasset. Ved seierens krone flytter han til de sanne gleder, og har mottatt herlighetens stola, Olav, kongenes pryde.

Han gjorde storverk med sin ster/ke arm; *
han spredte dem som / gikk med hovmodstanker,
og støtte herskere ned / fra tronen, *
men de små opp/høyet han.
Han mettet de sultne med go/de gaver, *
men sendte de rike tom/hendte fra seg.

Han tok seg av sin tjener Is/rael *
så han kom i hu sitt løfte til / våre fedre
og viste miskunn mot Abraham og / hans ætt *
– til / evig tid.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Helli/ge Ånd, *
nå og alltid og i all e/vighet. Amen.

10.4

p. Toralf Norheim OP

Ant.

I

B egravet med Kristus ved dåpen til døden * vandret han i et
nytt levnet, lydig mot den tro han hadde mottatt.

*

Min sjel opphøyer / Herren, *
og min ånd fryder seg i / Gud, min frelser.

For han har sett til sin ringe tjener/inne. *

Fra nå av skal alle slekter / prise · meg salig,
for store ting har han gjort mot meg, han den / mekti·ge; *
hellig / er hans navn.

Hans miskunn varer fra / slekt til · slekt *
for dem som / frykter ham.

Han gjorde storverk med sin / sterke · arm; *
han spredte dem som gikk med / hovmodstanker,
og støtte herskere ned fra / tronen, *
men de små / opphøy·et han.

Han mettet de sultne med gode / gaver, *
men sendte de rike / tomhend·te fra seg.

Han tok seg av sin tjener / Isra·el *
så han kom i hu sitt løfte til / våre fedre
og viste miskunn mot Abraham og / hans ætt *
– til / evig tid.

Ære være Faderen og Sønnen og Den / Hellige · Ånd, *
nå og alltid og i all / evig·het. Amen.

11 BØNNER

Noter, se neste side.

Den som leder bønnen, kan si:

La oss fullende vår kveldsbønn til Herren:
Herre, miskunne deg. *eller:* Kyrie eleison.

Alle svarer (etter hver påkalling):

Herre, miskunne deg. *eller:* Kyrie eleison.

- Om fred fra det høye og frelse for vår sjel, la oss be til Herren.
- Om fred i hele verden, om samhold i Guds hellige kirke, og om alles enhet, la oss be til Herren.
- For hele Guds folk, for alle vår kirkes tjenere, for våre prester og vår biskop [*navnet*], la oss be til Herren.
- For kongen og hans hus, for alle som har myndighet og ansvar i samfunnet, la oss be til Herren.
- For denne by/bygd og for alle land og steder, og for de troende som bor der, la oss be til Herren.
- For de syke, lidende og undertrykte, og for dem som er i fengsel, la oss be til Herren.
- For [*og her kan man føye til andre bønner*], la oss be til Herren.
- Hjelp oss, frels oss, miskunn deg over oss, og vern oss, Herre, i din nåde.

La oss komme dem i hu som var tro like til døden, og overgi oss selv og hverandre og hele vårt liv til Kristus, vår Gud.

Alle:

Til deg, Herre.

Leder eller prest avslutter med følgende bønn:

Allmektige Gud, vi takker for dine budbærere til vårt folk, de som sådde Ordet, reiste korsmerket og grunnla kirken i fedrelandet vårt. La din kirke her hos oss holde kallet levende, så vi med trofasthet og kraft for-

kynner evangeliet klart og rent. Lær oss å bygge landet med lov, deg til ære og folket til velsignelse, ved din Sønn, Jesus Kristus, som med deg og Den Hellige Ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet.

Alle:

Amen.

Herrens bønn

Alle ber Herrens bønn, som kan innledes med følgende eller andre ord:

La oss be den bønn som Herren har lært oss:

Fader vår, du som er i himmelen.

La ditt navn holdes hellig.

La ditt rike komme.

La din vilje skje på jorden som i himmelen.

Gi oss i dag vårt daglige brød.

Forlat oss vår skyld, som vi òg forlater våre skyldnere.

Led oss ikke inn i fristelse, men frels oss fra det onde.

For riket er ditt, og makten og æren i evighet.

Amen.

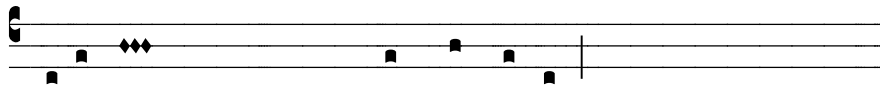
Avslutning, se side #

For alternative forbønner, se Norsk salmebok nr. 952/953, Gudstjenestebok for Den norske kirke I, side 169f, eller en annen forbønn.

* * *

Den som leder bønnen, kan si:

Re

L

La oss fullende vår kveldsbønn til Herren:

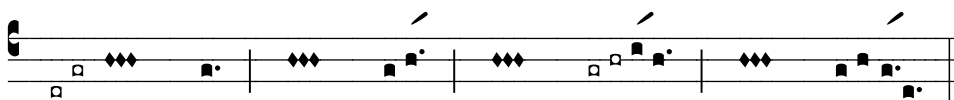
Herre, miskunne deg. eller: Kyrie e- lei- son.

Alle svarer (etter hver påkalling):

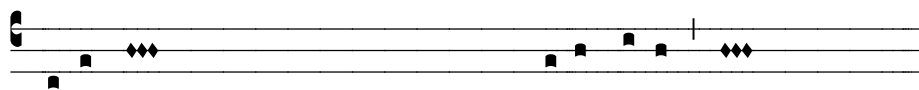

Herre, miskunne deg. eller: Kyrie e- lei- son.

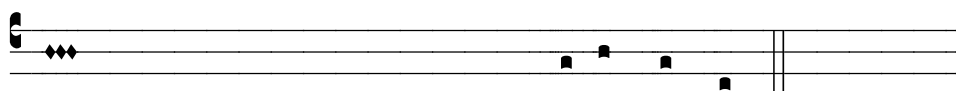
Til påkallingene bruker man en eller flere av følgende resitasjonsformler etter som det passer. Den fjerde formel brukes alltid før menighetssvaret.

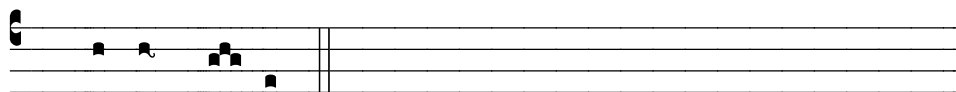
- Om fred fra det høye og frelse for vår sjel, la oss be til Herren.
- Om fred i hele verden, om samhold i Guds hellige kirke, og om alles enhet, la oss be til Herren.
- For hele Guds folk, for alle vår kirkes tjenere, for våre prester og vår biskop [navnet], la oss be til Herren.
- For kongen og hans hus, for alle som har myndighet og ansvar i samfunnet, la oss be til Herren.
- For denne by/bygd og for alle land og steder, og for de troende som bor der, la oss be til Herren.
- For de syke, lidende og undertrykte, og for dem som er i fengsel, la oss be til Herren.
- For [og her kan man føye til andre bønner], la oss be til Herren.
- Hjelp oss, frels oss, miskunn deg over oss, og vern oss, Herre, i din nåde.

La oss komme dem i hu som var tro like til døden, og overgi oss

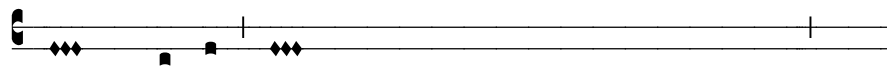

selv og hverandre og hele vårt liv til Kristus, vår Gud.

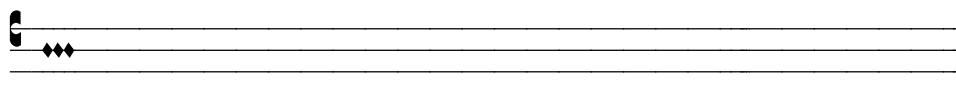

Alle: Til deg, Her- re.

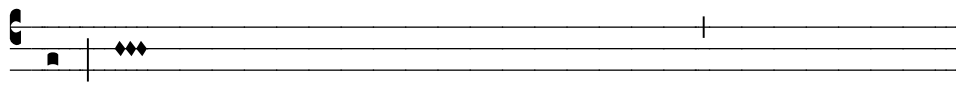
Leder eller prest avslutter med følgende bønn:

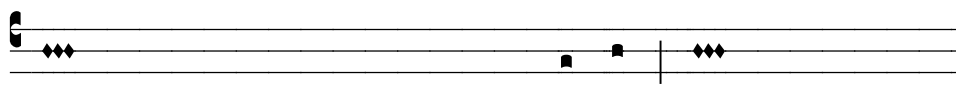
A llmektige Gud, vi takker for dine budbærere til vårt folk, de

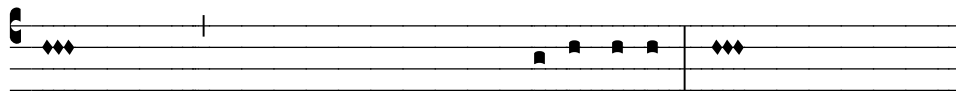
som sådde ordet, reiste korsmerket og grunnla kirken i fedrelandet

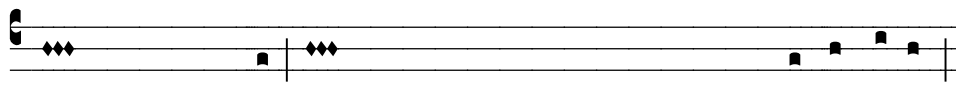
vårt. La din kirke her hos oss holde kallet levende, så vi med trofast-

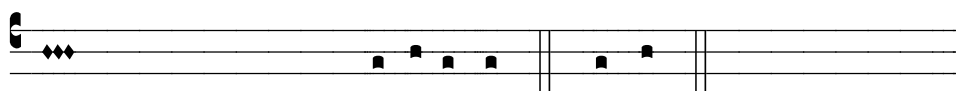
het og kraft forkynner evangeliet klart og rent. Lær oss å bygge lan-

det med lov, deg til ære og folket til velsignelse, ved din Sønn, Jesus

Kristus, vår Herre, som med deg og Den Hellige Ånd lever og råder,

én sann Gud fra evighet til evighet. *Alle:* Amen.

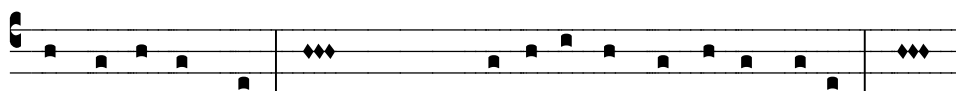
Herrens bønn

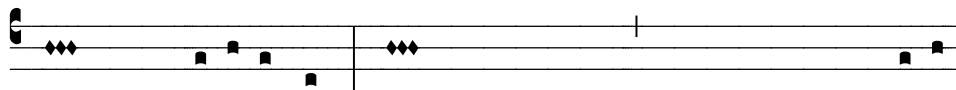
Leder: La oss be den bønn som Herren har lært oss.

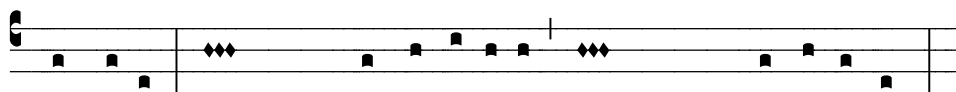
Alle Fader vår, du som er i himmelen. La ditt navn holdes hel- lig. La

ditt ri-ke komme. La din vilje skje på jorden som i himmelen. Gi oss

i dag vårt daglige brød. Forlat oss vår skyld, som vi òg forlater våre

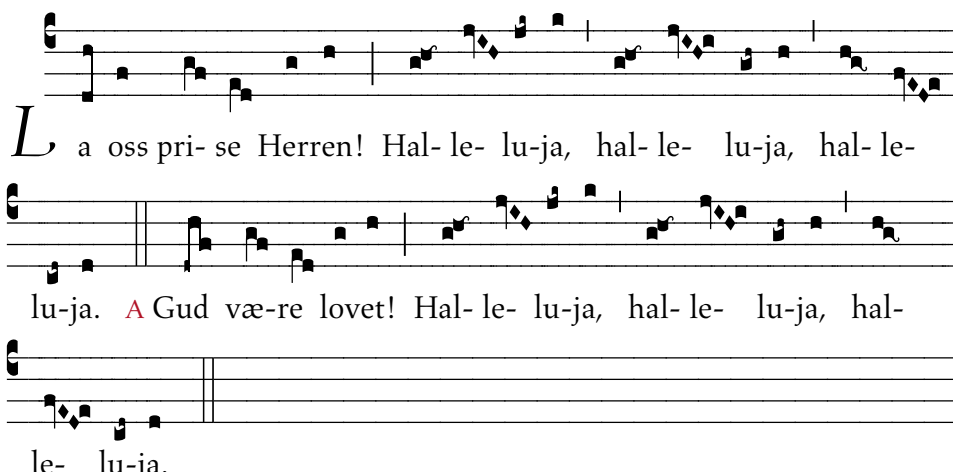
skyldnere. Led oss ikke inn i fristelse, men frels oss fra det onde.

For riket er ditt, og makten og æren i e-vighet. Amen.

For alternative forbønner, se Norsk salmebok nr. 952/953, Gudstjenestebok for Den norske kirke I, side 169f, eller en annen forbønn.

12 AVSLUTNING

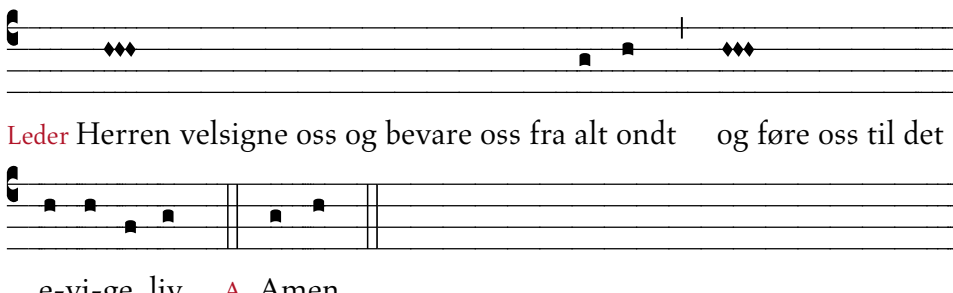
La oss pri-se Herren! Hal-le-lu-ja, hal-le-lu-ja, hal-le-lu-ja. **A** Gud væ-re lovet! Hal-le-lu-ja, hal-le-lu-ja, hal-le-lu-ja.

Når en prest leder tidebønnen:

Prest Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærlighet og Den Hellige Ånds samfunn være med dere alle. **A** Amen.

Uten prest:

Leder Herren velsigne oss og bevare oss fra alt ondt og føre oss til det e-vi-ge liv. **A** Amen.